

Analyse Cultuurconferentie Borger-Odoorn

cultuureducatie, amateurkunst, kunsteducatie en cultureel erfgoed

Inhoud

1	Inleiding	6
2	Cultuureducatie in het onderwijs	7
	2.1 Krachten	7
	2.2 Zwakten	8
	2.3 Kansen en initiatieven	9
	2.4 Prioriteiten – herverdelingspel	11
3	Amateurkunst en kunsteducatie in de vrije tijd	14
	3.1 Krachten	14
	3.2 Zwakten en kansen	16
	3.3 Prioriteiten – herverdelingspel	19
4	Conclusies	23

Samenvatting

Op 18 mei 2009 heeft de gemeente Borger-Odoorn in samenwerking met Cultuurnetwerk Nederland, landelijk expertisecentrum voor cultuureducatie, een Cultuurconferentie georganiseerd met een middagbijeenkomst over cultuureducatie in het onderwijs en een avondbijeenkomst over amateurkunst en cultuureducatie in de vrije tijd. De gemeente wilde *input* van de betrokkenen in de gemeente ten behoeve van de nieuw voorziene cultuurnota.

Onder begeleiding van Cultuurnetwerk Nederland hebben de deelnemers met elkaar gesproken over de *krachten, zwakten* en *kansen* die zij zien voor cultuureducatie en amateurkunst in de gemeente Borger-Odoorn. Beide bijeenkomsten zijn afgesloten met een 'herverdelingsspel' waarin de aanwezigen aan de gemeente kenbaar konden maken wat in hun ogen de beleidsprioriteiten in de gemeente zouden moeten zijn.

Veel deelnemers bleken trots te zijn op het rijke culturele klimaat dat aanwezig is binnen de gemeentegrenzen. Men mist wel een visie en structuur en signaleert nu vooral veel losse initiatieven en een – schijnbaar - versnipperd beleid. Er is behoefte aan samenwerking en versterking van de infrastructuur. In de huidige situatie gebeurt er veel, maar dat is lang niet voor iedereen zichtbaar waardoor het bereik van cultuur niet optimaal is en de verschillende betrokkenen hun activiteiten niet op elkaar kunnen afstemmen. Men spreekt van versnippering en een eilandjescultuur.

Met betrekking tot cultuureducatie in het onderwijs is er met name behoefte aan een verbreding van het aanbod waarbij meer lokale partijen betrokken zijn. De deelnemers stellen voor dat een netwerk cultuureducatie hieraan kan bijdragen. Dit netwerk zou het bestaande aanbod in beeld moeten brengen, dit aanbod aanvullen met lokale partijen en het totale aanbod moeten structureren en coördineren. Wat cultuureducatie in de vrije tijd betreft missen de deelnemers met name het aanbod in de eigen dorpen. Er is behoefte aan meer aanbod dichterbij huis, vooral voor kinderen en jongeren. De vertegenwoordigers van de amateurkunst spraken tijdens de Cultuurconferentie uit behoefte te hebben aan meer en betere accommodaties, meer informatie-uitwisseling onderling en aan ondersteuning op het gebied van promotie en PR. Zij stellen voor een gezamenlijke website op te zetten waarop alle verenigingen en instellingen zich kunnen profileren en waar een gezamenlijke, afstemmende agenda onderdeel van uitmaakt.

De meeste aanwezigen toonden zich bereid zich hiervoor in te zetten, maar verwachten ook van de gemeente meer visie en een meer actieve rol hierin. Men vraagt van de gemeente dat zij de kar trekt of minstens iemand faciliteert om de kar te trekken. Bovendien raadt men de gemeente aan te werken met een meer integrale aanpak waarbij cultuur gezien wordt in samenhang tot bijvoorbeeld toerisme, economie en jeugdbeleid.

1 Inleiding

Op 18 mei 2009 heeft de gemeente Borger-Odoorn in samenwerking met Cultuurnetwerk Nederland, landelijk expertisecentrum voor cultuureducatie, een Cultuurconferentie georganiseerd met een middagbijeenkomst over cultuureducatie in het onderwijs en een avondbijeenkomst over amateurkunst en cultuureducatie in de vrije tijd. De gemeente Borger-Odoorn werkt aan een nieuwe cultuurnota. Voor de beleidsthema's 'cultuureducatie in het onderwijs' en 'amateurkunst en cultuureducatie in de vrije tijd' wilde de gemeente *input* van de betrokkenen uit Borger-Odoorn.

Voor de middagbijeenkomst over cultuureducatie in het onderwijs heeft de gemeente het primair en voortgezet onderwijs, het Cultureel Platform, culturele instellingen, erfgoedinstellingen en vertegenwoordigers van Kunst & Cultuur Drenthe en het Drents Plateau uitgenodigd.

De avondbijeenkomst werd op uitnodiging bezocht door vertegenwoordigers van amateurkunstverenigingen, verenigingen voor streekeigen cultuur en erfgoed, het Cultureel Platform, professionele kunstenaars en vertegenwoordigers van regionaal werkende instellingen zoals CQ Emmen en provinciale instellingen zoals Kunst & Cultuur Drenthe en Drents Plateau. Het doel van de bijeenkomst was informatie inwinnen over de wensen en behoeften van het werkveld.

De beide bijeenkomsten werden geopend door de wethouder van cultuur, de heer J.J. Brintjes. Vervolgens gaf Cultuurnetwerk Nederland een presentatie over het onderwerp van de bijeenkomst. Zowel in de middag- als de avondbijeenkomst is veel tijd besteed aan het gesprek met de aanwezigen. Onder begeleiding van Cultuurnetwerk Nederland hebben de deelnemers met elkaar gesproken over de *krachten, zwakten en kansen* die zij zien voor cultuureducatie en amateurkunst in de gemeente Borger-Odoorn. Beide bijeenkomsten zijn afgesloten met een 'herverdelingsspel' waarin de aanwezigen aan de gemeente kenbaar konden maken wat in hun ogen de prioriteiten in de gemeente zouden moeten zijn.

In deze analyse zijn de uitkomsten van de cultuurconferentie gebundeld. Hoofdstuk 2 betreft de middagbijeenkomst over cultuureducatie in het onderwijs. In hoofdstuk 3 staan de uitkomsten van de avondbijeenkomst over amateurkunst en cultuureducatie in de vrije tijd. De conclusies die uit de analyse van alle gegevens te vinden zijn, staan beschreven in hoofdstuk 4.

2 Cultuureducatie in het onderwijs

2.1 KRACHTEN

Iedere deelnemer heeft op een kaartje ingevuld wat hij of zij ziet als kracht van cultuureducatie in de gemeente Borger-Odoorn. Deze krachten zijn plenair besproken. Tijdens de plenaire bespreking zijn aanvullende opmerkingen gemaakt die niet op de vooraf ingevulde kaartjes stonden en er waren ook aanwezigen die na het horen van de krachten van anderen zich daarbij aansloten. Dit hadden zij niet op hun kaartjes vermeld, waardoor een overzicht van de teksten van de kaartjes geen compleet beeld geeft. Hieronder een overzicht van de uitkomsten gebaseerd op de kaartjes en de aantekeningen bij het plenaire gesprek.

BELANGRIJKSTE PUNTEN

Over cultuureducatie in het onderwijs worden vooral het huidige Podiumplan, het rijke aanbod aan cultuur en erfgoed in de gemeente en het provinciale programma voor culturele mobiliteit genoemd. Wat daarbij opvalt is dat de vertegenwoordigers van het onderwijs en van Kunst & Cultuur Drenthe het Podiumplan als kracht benoemen en dat de vertegenwoordigers van culturele instellingen juist het rijke culturele klimaat in Borger-Odoorn roemen. Beide partijen noemen culturele mobiliteit als kracht.

RIJK CULTUREEL KLIMAAT

Tien van de aanwezigen noemen het rijke culturele klimaat in de gemeente Borger-Odoorn een kracht. Hiertoe worden zowel de culturele instellingen gerekend, als de grote hoeveelheid zelfstandige professionele kunstenaars, de vele amateurkunstverenigingen en de erfgoedschatten. Voor wat het erfgoed betreft worden de hunebedden als bijzonder genoemd en men ziet kansen voor dit onderwerp in het onderwijscurriculum bij de invoering van de nieuwe canon. De hunebedden vormen immers het eerste venster van de canon.

AANBOD

Het Podiumplan wordt door zeven aanwezigen genoemd als kracht van cultuureducatie. Met name de vertegenwoordigers van scholen zien dit als een betaalbaar aanbod dat garandeert dat theater ieder leerjaar minstens eenmaal per jaar in school aan bod komt. Enkele scholen vullen het Podiumplan aan met losse projecten en zij zeggen zo een compleet programma cultuureducatie te hebben. Eén deelnemer noemt het Podiumplan op zich nadrukkelijk niet voldoende omdat hierin alleen de receptieve podiumkunsten aan bod komen.

LOSSE PROJECTEN

Enkele scholen zeggen het Podiumplan aan te vullen met losse projecten, waarbij zij soms samenwerken met lokale instellingen. Deze werkwijze bevalt hen goed. De vertegenwoordigers van het onderwijs vinden dat zij op deze manier cultuureducatie al afdoende geregeld hebben. Omdat lang niet alle scholen vertegenwoordigd zijn op de conferentie, kan niet gesteld worden of alle scholen inderdaad het Podiumplan aanvullen met losse projecten en contacten onderhouden met lokale culturele instellingen. Een vertegenwoordiger van Try-Out stelt dat hij nu eigenlijk niet weet hoe cultuureducatie geregeld is en dat zijn organisatie weinig contacten heeft met het onderwijs. Deze verschillende geluiden geven weer dat cultuureducatie in de gemeente Borger-Odoorn op dit moment met name een fundament heeft in het Podiumplan en daarnaast vooral bestaat uit losse contacten en incidentele projecten.

UITKOMSTEN VAN DE KAARTEN

GENOEMDE KRACHT	AANTAL KEER GENOEMD
Rijk cultureel klimaat	10
Podiumplan	7
Losse projecten	3
Culturele mobiliteit	2
Vakleerkracht	2
Bereidheid aanbieders tot samenwerking	1
Incidenteel muziekles naschools in schoolgebouw	1

2.2 ZWAKTEN

Bij de middagsessie over cultuureducatie in het onderwijs, was de groep aanwezigen klein en er ontstond al snel een plenair gesprek. Cultuurnetwerk Nederland heeft er daarom voor gekozen af te wijken van de geplande splitsing in twee werkgroepen en de verschillende programmaonderdelen plenair te bespreken. Waar bij de avondsessie de deelnemers schema's hebben ingevuld over de zwakten die zij signaleren en hoe die om te zetten in sterkten, is dit in de middagsessie enkel plenair besproken.

BELANGRIJKSTE PUNTEN

Door de deelnemers is vooral gesproken over de samenwerking met betrekking tot cultuureducatie. De meesten zagen het als een zwakte dat er op dit moment niet structureel wordt samengewerkt door culturele instellingen en scholen en of door instellingen onderling. Dit gebrek aan samenwerking hangt volgens veel aanwezigen samen met een te nauwsluitend aanbod waar niet alle disciplines en ook niet alle lokale instellingen aan bod komen. Voorts constateren zij een gebrek aan continuïteit. Daarnaast zijn veel aanwezigen ontevreden over de rol van de gemeente bij cultuureducatie in het onderwijs. Zij noemen een gebrek aan subsidie, aan betrokkenheid van de gemeente en aan afstemming tussen de gemeente en provincie en een gemis aan afstemming in de gemeente zelf.

VERBREIDING AANBOD

Veel van de aanwezigen zouden graag een breder aanbod cultuureducatie zien. Het Podiumplan wordt geroemd door het onderwijs, maar enkele aanwezigen noemen dit plan te nauwsluitend. Binnen het Podiumplan is er alleen aandacht voor de receptieve podiumkunsten. Hoewel de vertegenwoordigers van scholen zeggen dit Podiumplan aan te vullen met losse projecten, missen de aanwezigen meer structurele aandacht voor actieve (en reflectieve) cultuureducatie en voor de andere disciplines. De vertegenwoordigers van het onderwijs zeggen open te staan voor een verbreding van het aanbod cultuureducatie. Zij benadrukken wel dat zij tijdens de conferentie slechts met weinigen zijn en niet voor de afwezige scholen kunnen praten. Bovendien stellen zij nadrukkelijk dat een verbreding van het aanbod hen geen extra tijd mag kosten.

De vertegenwoordigers van culturele instellingen vinden het huidige aanbod op twee manieren te beperkt. Zij missen de actieve cultuureducatie en enkele disciplines, maar zij missen ook het aanbod van de lokale culturele instellingen. Met name deze instellingen vinden het jammer dat een groot deel van cultuureducatie in het onderwijs in Borger-Odoorn alleen door provinciale instellingen wordt ingevuld (Podiumplan).

GEBREK AAN CONTINUÏTEIT EN STRUCTUUR

De aanwezigen missen continuïteit en structuur in cultuureducatie in het onderwijs. Het Podiumplan biedt de enige structuur die nu aanwezig is, maar dat is te eenzijdig gericht op receptieve podiumkunsten (zie hierboven). Bovendien wordt dit Podiumplan georganiseerd door Kunst & Cultuur

Drenthe, een provinciale instelling. Enkele aanwezigen denken dat een gemeentelijk netwerk waarin aan een lokaal cultuurmenu invulling wordt gegeven, de structuur en continuïteit kan bieden die nodig is om een breed aanbod met lokale culturele partijen te garanderen.

EINDE PODIUMPLAN EN CULTURELE MOBILITEIT

Het onderwijs ziet een beëindiging van de coördinatie van het Podiumplan en het programma culturele mobiliteit door de provincie Drenthe als een verlies. De aanwezigen uit het onderwijs zeggen dat extra kosten voor vervoer en coördinatie van het Podiumplan niet zelf op te kunnen brengen.

KOSTEN CULTUUREDUCATIE

De vertegenwoordiger van de enige school voor het Voortgezet Onderwijs noemt de hoge kosten van cultuureducatie als een probleem voor zijn school. Met name de wat grotere projecten, zoals een theatervoorstelling die men op school wil boeken, brengen zulke hoge kosten met zich mee dat de school dergelijke projecten niet of nauwelijks kan realiseren. Samenwerking met een theater of met andere scholen zou hierin een oplossing kunnen bieden, als men gezamenlijk de kosten kan delen.

ROL VAN HET ONDERWIJS

Er is gesproken over de rol van het onderwijs bij cultuureducatie in de school. De basisscholen zeggen het te druk te hebben met andere onderwijstaken – taal en rekenen - om voor deze onderwijstaak veranderingen na te streven. Dit sluit aan bij hun reactie op een verbreding van het aanbod. Zij zeggen open te staan voor veranderingen en verbeteringen, maar ze hebben geen tijd om hier extra in te investeren.

Enkele vertegenwoordigers van culturele instellingen vinden dat scholen duidelijker moeten formuleren wat zij willen. De instellingen hebben de indruk dat er op scholen weinig gebeurt aan cultuureducatie en ze missen de samenwerking met het onderwijs om gezamenlijk een aanbod te ontwikkelen dat aansluit op de wensen en het curriculum van de scholen.

ROL VAN DE GEMEENTE

Over de rol van de gemeente zeggen veel aanwezigen dat zij vinden dat de gemeente Borger-Odoorn te weinig betrokken lijkt te zijn bij cultuureducatie. Zij vinden dat de gemeente niet alleen de randvoorwaarden moet faciliteren; dat is te afwachtend. Deze deelnemers zouden liever zien dat de gemeente meer betrokken is en optreedt als kartrekker of iemand aanwijst als kartrekker.

Een enkeling meldt dat hij vindt dat de gemeente te weinig geld uitgeeft aan binnenschoolse cultuureducatie in de gemeente zelf. Men vindt het huidige budget te laag en men vindt het jammer dat dit budget voor een groot deel gaat naar het Podiumplan.

Ook mist men afstemming in het beleid van de gemeente. De gemeente en de provincie zouden beleid beter op elkaar moeten afstemmen, want er worden verschillen gezien tussen het beleid van de gemeente en dat van de provincie. Daarnaast zou de gemeente haar eigen beleid beter moeten afstemmen in een integrale aanpak. Cultuureducatie in het onderwijs raakt volgens een aanwezige aan meerdere beleidsterreinen. Men mist daar een visie op en integrale aanpak. Integraal beleid, waarin onderwijs, cultuur, milieu, naschoolse opvang, jeugd- en jongerenbeleid een rol kunnen spelen, zou meer mogelijk maken.

2.3 KANSEN EN INITIATIEVEN

Naast de krachten en zwakten van de huidige situatie heeft Cultuurnetwerk Nederland de kansen voor de toekomst met de deelnemers besproken. Welke wensen leven er bij de aanwezigen en waar ziet men mogelijkheden om cultuureducatie in het onderwijs te verbeteren?

UITBREIDING AANBOD

De aanwezigen zien kansen om het aanbod voor cultuureducatie uit te breiden en te verbreden. Men wil dat meer disciplines aan bod komen en men wil de vele lokale culturele instellingen, kunstenaars, amateurkunstverenigingen en erfgoedschatten beter benutten. De Hunebedden, als eerste venster van de canon van Nederland, ziet men als een goede kans om het erfgoedonderwijs te versterken.

SAMENWERKING IN EEN NETWERK

Vrijwel alle aanwezigen lijken meer samenwerking te willen zien. De culturele instellingen met name, tonen veel animo om een netwerk cultuureducatie op te richten en te onderhouden. Het doel is daarbij gezamenlijk te werken aan het zichtbaar maken van het lokale aanbod en dit aanbod uit te breiden en te structureren in bijvoorbeeld een lokaal cultuurmenu. Het basisonderwijs reageert positief op samenwerking in een netwerk, mits dat hen niet te veel tijd kost. Zij zien de voordelen van zo'n netwerk als dat voor hen meer structuur in cultuureducatie biedt en wanneer dit ook tijdsbesparend is.

KARTREKKER, BEMIDDELAAR OF AANJAGER

Alle aanwezigen zien kansen voor cultuureducatie als er een kartrekker of bemiddelaar komt. Deze kartrekker, bemiddelaar of aanjager kan partijen bij elkaar brengen en een netwerk initiëren en coördineren.

Men ziet hierin een rol voor de gemeente weggelegd. Sommigen vinden dat een beleidsambtenaar van de gemeente de rol van kartrekker zou kunnen vervullen. Anderen zien dit niet als noodzakelijk, maar vinden dan wel dat de gemeente een instelling of persoon binnen de gemeente moet faciliteren om deze rol te vervullen. CQ, Centrum voor de Kunsten, het Hunebedcentrum en Kunst & Cultuur Drenthe bieden zich aan als coördinator van een netwerk. Enkele vertegenwoordigers van culturele instellingen zien Kunst & Cultuur Drenthe en CQ liever niet als coördinator van een netwerk omdat zij menen dat bij een netwerk dat ondermeer lokaal aanbod op de kaart moet zetten, juist ook een lokale coördinator gewenst is.

De vertegenwoordigers uit het onderwijs reageren hier in de plenaire discussie nauwelijks op. Zij melden enkel dat zij niet verwachten dat er veel animo binnen het onderwijs zal zijn om deel te nemen aan het netwerk.

[In een individueel gesprek met het onderwijs - in een korte pauze - blijkt dat de scholen de indruk hebben dat de aanwezige culturele instellingen met elkaar lijken te concurreren om meer scholen in huis te halen en de coördinatiepositie te veroveren, terwijl de aanwezige scholen zich ernstig afvragen of het onderwijs daar wel op zit te wachten. Het maakt hen niet zoveel uit wie een eventueel netwerk coördineert, zolang dit netwerk het onderwijs uiteindelijk 'betere' cultuureducatie oplevert die de scholen minder tijd kost, doordat dit netwerk bijvoorbeeld één aanspreekpunt of één gebundeld aanbod voor het onderwijs biedt.]

DOORGAANDE LIJN VAN BINNEN- NAAR BUITENSCHOOLS

Er is ook kort gesproken over een doorgaande lijn van binnen- naar buitenschoolse cultuureducatie. Enkele aanwezigen zien kansen als op deze beide terreinen de krachten gebundeld worden.

Sommigen vinden dat er nu op bepaalde plekken te weinig aanbod is voor kinderen en jongeren in de vrije tijd. De vertegenwoordiger van het Voortgezet Onderwijs zegt dat de schooljeugd vanaf 12 jaar klaagt dat er niets te doen is. Bij activiteiten die er voor die groep wel zijn, is de opkomst echter laag.

Men ziet kansen voor de doorgaande lijn als de gemeente integraal beleid ontwikkelt waarbij onderwijs en cultuur met bijvoorbeeld welzijn en verenigingen gezamenlijk een aanbod ontwikkelt voor onder en na schooltijd.

Daarnaast ziet men kansen voor de gemeente Borger-Odoorn in de nieuwe regeling voor brede scholen waarbij gemeenten – vooralsnog gesubsidieerd - combinatiefunctionarissen aan kan stellen. Deze combinatiefunctionarissen werken voor twee werkgevers, het onderwijs en een cultuur- of

sportvereniging (of instelling). Zij geven bijvoorbeeld lessen onder schooltijd op de school zelf en na schooltijd in de brede school of bij de vereniging.

Volgens de aanwezigen, zouden multifunctionele accommodaties bij kunnen dragen aan de uitvoering van de doorgaande lijn. Deze accommodaties bieden dan ruimte aan de scholen en de naschoolse activiteiten of een muziekschool.

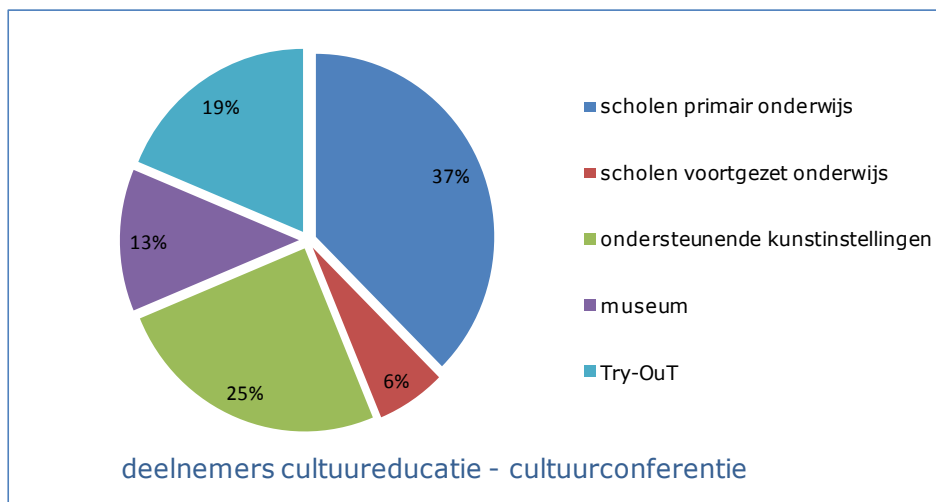
2.4 PRIORITEITEN – HERVERDELINGSPEL

Bij de voorbereiding van de Cultuurconferentie is met de politiek en ambtelijke verantwoordelijken de afspraak gemaakt dat aan het slot van de conferentie Cultuurnetwerk peilt hoe de betrokkenen zelf denken over de gemeentelijke beleidsprioriteiten voor de binnenschoolse cultuureducatie. Wethouder Bruintjes constateerde in dat verband dat hij graag van de betrokkenen zelf wil horen hoe het budget herverdeeld zou kunnen worden.

In de gemeente Borger-Odoorn zijn geen honderdduizenden euro's te verdelen; de cultuurnota gaat over meer dan cultuureducatie; het betreft in ieder geval ook buitenschoolse kunsteducatie, amateurkunst en cultureel erfgoed. Het is ook niet zo dat het gehele budget herverdeeld kan worden. Van de begroting voor cultuur gaat een deel al naar vaste subsidies voor culturele instellingen, en dat is niet zomaar opnieuw te verdelen zonder onbehoorlijk bestuurlijk handelen, en ook gaat er budget naar multifunctionele accommodaties, waar ook culturele activiteiten geprogrammeerd worden. In een vooroverleg met de gemeente is een – vooralsnog fictief – her te verdelen subsidiebudget voor binnenschoolse cultuureducatie vastgesteld van € 50.000,-.

DEELNEMERS CULTUUREDUCATIE

Het middagdeel van de conferentie kende 16 deelnemers die cheques hebben ingevuld; zes personen van evenzoveel scholen voor primair onderwijs; een van het voortgezet onderwijs; twee van de provinciale instelling Kunst & Cultuur Drenthe, twee van het Centrum voor de Kunsten CQ uit Emmen, twee van het Hunebedcentrum en drie van Try-OuT (onder wie ook een vertegenwoordiger van het Cultureel Platform), beide laatst genoemde culturele instellingen zijn uit de eigen gemeente.

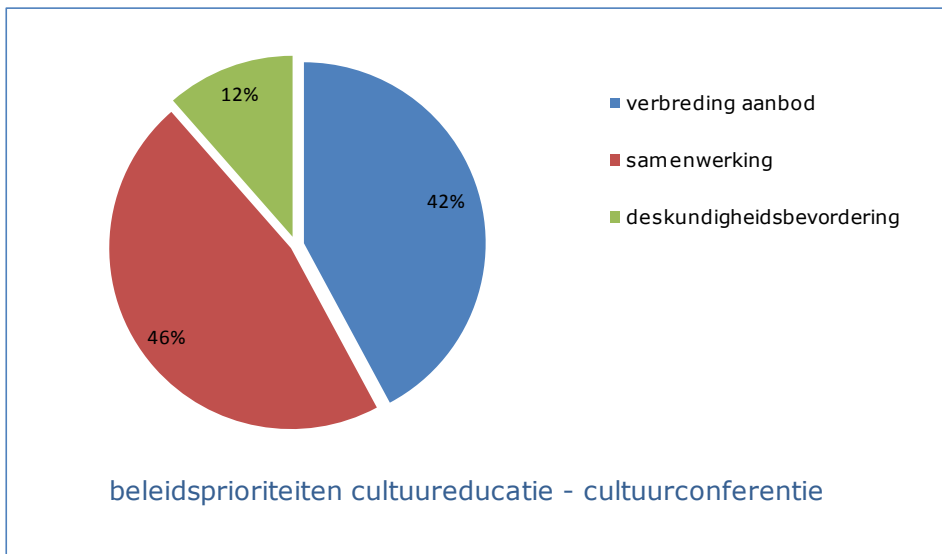

Het beschikbare – fictieve – bedrag van € 50.000 is door zestien gedeeld en elke aanwezige kreeg lege cheques voor de uitkomst van die som. Hierop konden de aanwezigen schrijven waaraan zij het geld wilden besteden. Men kon al zijn geld met één cheque op één doel in zetten, men kon het bedrag ook splitsen over meerdere bestemmingen. Om de aanwezigen op gang te helpen is een aantal mogelijke bestemmingen genoemd en toegelicht, zoals deskundigheidsbevordering,

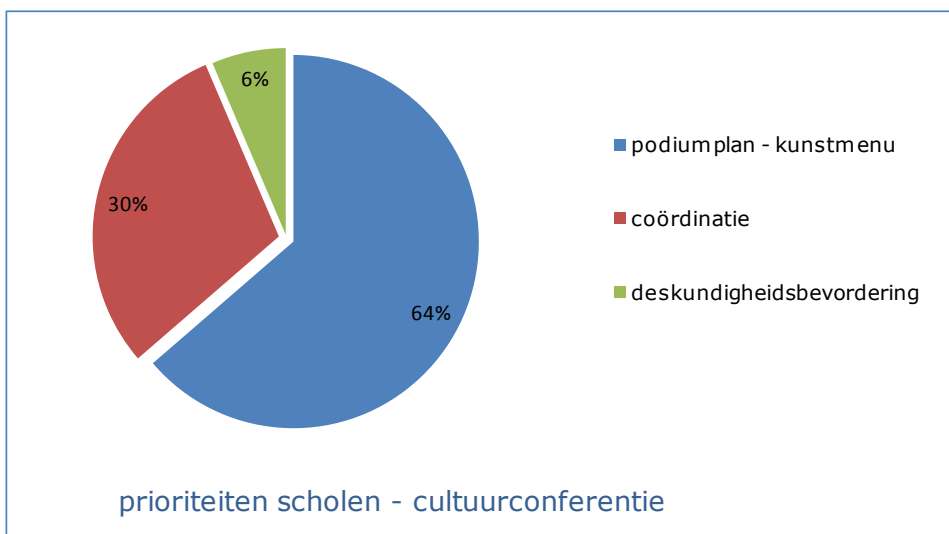
samenwerking en kunstaanbod. Het moge duidelijk zijn dat Cultuurnetwerk Nederland voorafgaand aan dit spel de aanwezigen er duidelijk op gewezen heeft dat het gemeentelijk beleid de uitkomsten van dit herverdelingspel niet hoeft te volgen.

UITKOMSTEN

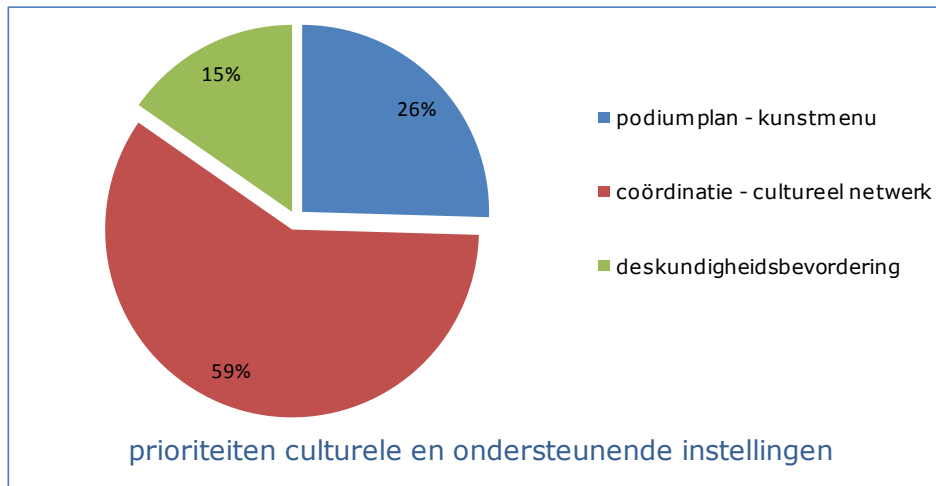
De aanwezigen bij dit onderdeel van de Cultuurconferentie - het beleidsveld binnenschoolse cultuureducatie - hebben hun prioriteit gelegd bij drie doelbestemmingen: samenwerking (46%), deskundigheidsbevordering (12%) en verbreding van het kunstaanbod (42%).

De scholen voor primair onderwijs hebben gezamenlijk een keuze gemaakt en twee derde van het budget ingezet op het behoud van het podiumplan en een verbreding van het kunstaanbod, en een derde op coördinatie van dit kunstaanbod. De school voor voortgezet onderwijs zette zijn budget in op kunstaanbod, inclusief deskundigheidsbevordering en een klein bedrag op de organisatie van dit aanbod. Uitgaande van de vertegenwoordigers van de scholen in Borger-Odoorn kozen deze voor een verbreed kunstaanbod (64%) gekoppeld aan de organisatie en coördinatie van dit aanbod (30%). Deskundigheidsbevordering heeft voor de schoolvertegenwoordiging een lage prioriteit.

Bekeken vanuit de ondersteunende – Kunst & Cultuur Drenthe, CQ Emmen en Try OuT - en culturele instellingen - Hunebedcentrum Drenthe - wordt vooral ingezet op een in te richten cultureel netwerk (59%) dat voor samenwerking tussen onderwijs en instellingen dient en voor de coördinatie van het kunstaanbod. Het verbreed kunstaanbod heeft een lagere prioriteit (26%) en ook deze instellingen hechten weinig belang aan deskundigheidsbevordering (15%).

CONCLUSIE

Gelet op hetgeen door de deelnemers letterlijk is uitgesproken pleiten de ondersteunende instellingen voor een integrale cultuureducatieve aanpak met een verbreed kunstaanbod en een cultuur&school netwerk. Dit wordt door de scholen ondersteund met hun brede uitspraak voor een podiumplan, kunstmenu en coördinatie. Het Hunebedcentrum zegt dat het deze coördinerende taak graag op zich zou willen nemen.

3 Amateurkunst en kunsteducatie in de vrije tijd

3.1 KRACHTEN

BELANGRIJKSTE PUNTEN

Net als bij de middagsessie over cultuureducatie in het onderwijs, wordt ook in de avondsessie het rijke culturele klimaat in de gemeente veruit het meest genoemd als kracht. Wat sterk opvalt is dat de aanwezigen verdeeld zijn in hun waardering voor de inzet van de gemeente. Enkelen zijn zeer tevreden over de steun van de gemeente voor amateurkunst en kunsteducatie in de vrije tijd, anderen zien de welwillendheid van de gemeente, maar signaleren ook een ad hoc beleid waarin de gemeente geen duidelijke prioriteiten stelt en versnippering in de hand werkt. Ook bij de kwesties van huisvesting en vrijwilligers zijn de aanwezigen verdeeld. Bij deze beide kwesties zijn enkele deelnemers zeer tevreden over de huidige gang van zaken, waar voor andere deelnemers een gebrek aan vrijwilligers of aan betaalbare huisvesting juist een prangend probleem vormt.

UITKOMSTEN KAARTEN EN PLENAIRE TERUGKOPPELING

Bij de start van de avondsessie hebben niet alle deelnemers een kaartje met de krachten van de kunstbeoefening en kunsteducatie in de vrije tijd ingevuld. De totale groep deelnemers was in twee groepen ingedeeld en in beide groepen zijn wel plenair alle krachten geïnventariseerd. Hier een totaaloverzicht van alle genoemde krachten. Daarbij zijn enkele opmerkingen die veel op elkaar lijken, gebundeld onder dezelfde titel. Ook hebben sommige aanwezigen meerdere krachten genoemd. In dat geval zijn alle genoemde punten apart van elkaar in het schema geteld.

GENOEMDE KRACHT	AANTAL KEER GENOEMD
Rijk cultureel klimaat	22
Subsidies en steun gemeente	8
Kwaliteiten, talenten en professionals	6
Gemotiveerde vrijwilligers	5
Huisvesting en accommodaties	5
Landschap en omgeving	4
Gezelligheid en bindingskracht	4
Eigen vereniging of instelling	3
Cultureel Platform	2
Kanttekening: de gemeente heeft geen krachten	3

RIJK CULTUREEL KLIMAAT

Net als in de middagsessie over cultuureducatie in het onderwijs, wordt ook in de avondsessie het rijke culturele klimaat in Borger-Odoorn genoemd. Tien aanwezigen stellen in het algemeen dat er in Borger-Odoorn een grote diversiteit aan organisaties en activiteiten voorhanden is. Negen maal wordt specifiek het rijke verenigingsleven genoemd. Daarnaast worden een aantal specifieke krachten van het culturele klimaat genoemd: het muziekfestival Music in The Woods, de internationale allure van Borger-Odoorn als het gaat om volksdansen en de variëteit aan kunstvormen die in Borger-Odoorn beoefend wordt en zichtbaar is.

Twee deelnemers die het ruime aanbod aan activiteiten noemen, vinden dit aanbod wel versnipperd.

SUBSIDIES EN STEUN VAN DE GEMEENTE

Vier aanwezigen noemen de subsidies van de gemeente Borger-Odoorn als kracht. Daarbij tekenen twee van hen aan dat er weliswaar veel subsidies zijn voor amateurkunst, maar dat deze gering in

omvang zijn en ook verdeeld zijn over veel verenigingen. Met deze beperkte subsidie (ca. € 75 per vereniging per jaar) kunnen verenigingen uiteindelijk weinig of niets. Een ander vindt dat de subsidie die naar CQ gaat ten behoeve van muziekeducatie van de jeugdleden beter rechtstreeks naar de verenigingen kan gaan, zodat de verenigingen zelf kunnen bepalen waar de jeugdleden les krijgen. Vier andere aanwezigen noemen de steun en betrokkenheid van de gemeente. Men vindt dat de gemeente 'cultuur hoog in het vaandel' heeft staan. Drie van deze deelnemers zouden echter graag nog meer betrokkenheid en duidelijke keuzes in het beleid van de gemeente zien. Een van hen ziet wel een sterke gemeente, met name in de cultuurhistorie, maar mist duidelijke prioriteiten in het beleid waardoor er te weinig aandacht is voor vernieuwingen. Een ander is blij met de open houding van de gemeente waarin 'alles mag groeien' en iedereen de kans krijgt, maar ook deze persoon mist prioriteiten in het beleid waardoor de amateurkunsten met de sterkste positie deze positie als vanzelf behouden en er te weinig ruimte is voor de andere. De derde persoon waardeert de inzet van de gemeente voor bijeenkomsten zoals de Cultuurconferentie, maar vindt dit nog onvoldoende om daadwerkelijk een beleidsverschil te maken.

KWALITEITEN, TALENTEN EN PROFESSIONALS

Vijf aanwezigen zien de kwaliteit van cultuur in Borger-Odoorn als kracht. Twee van hen noemen de kwaliteit van de professionals. Men wijdt verder niet uit, het is niet duidelijk over welke professionals dit gaat. Daarnaast worden de initiatieven van de professionele kunstenaars genoemd, de kwaliteit van de buitenschoolse kunsteducatie en de goede samenwerking tussen professionele instellingen voor kunst en cultuur.

GEMOTIVEERDE VRIJWILLIGERS

Vijf deelnemers noemen de grote gedrevenheid van de vrijwilligers een kracht. Bij navraag zeggen zij op dit moment ook over voldoende vrijwilligers te beschikken. Enkele andere deelnemers noemen echter wel een gebrek aan vrijwilligers (zie hieronder). In een plenair gesprek in een van de beide deelgroepen, komt men gezamenlijk tot de conclusie dat de motivatie en het enthousiasme van vrijwilligers en verenigingsleden in het algemeen een van de grootste krachten van de amateurkunst is, maar dat het vinden van deze vrijwilligers een steeds groter probleem vormt voor verenigingen.

HUISVESTING EN ACCOMMODATIES

De huisvesting van de verenigingen en de accommodaties voor uitvoeringen en presentaties worden vijf keer genoemd als kracht. Bij de huisvesting worden drie keer de dorpshuizen genoemd. Deze dorpshuizen vindt men een sterke verzamelplaats voor het dorp. Het is niet alleen voor de eigen vereniging prettig om hier terecht te kunnen, het wordt ook gewaardeerd dat verenigingen en bewoners elkaar hier tegenkomen.

Over de accommodaties voor uitvoeringen wordt door een deelnemer wel opgemerkt dat verenigingen hier minder gebruik van maken dan men zou willen omdat de prijzen wat te hoog liggen voor amateurkunstenaars.

LANDSCHAP EN OMGEVING

Vier aanwezigen noemen het landschap en de 'prachtige ligging van de gemeente' als kracht. De hunebedden worden gezien als een inspiratiebron voor professionele en amateurkunstenaars. Het mooie landschap biedt bovendien kansen voor recreërende amateurkunst in de vorm van openluchttheaters en (meer) festivals.

GEZELLIGHEID EN BINDINGSKRACHT

De gezelligheid en het gevoel van saamhorigheid dat onderdeel is van amateurkunstverenigingen wordt door vier deelnemers genoemd. De betrokkenheid van de leden bij de verenigingen en het plezier dat men er aan beleeft is een sterk punt. Bij navraag stelt een van de deelnemers dat in zijn

dorp menigeen lid is van meer dan een vereniging. Het totale verenigingsleven levert in zijn ogen een belangrijke bijdrage aan de sociale cohesie in het dorp.

Een van de deelnemers noemt de gezelligheid binnen de toneelverenigingen een kracht, maar ook een zwakte. Waar de gezelligheid te sterk de nadruk krijgt, ontstaat het gevaar dat men zich minder richt op de kwaliteit van het toneel en van de organisatie.

EIGEN VERENIGING OF INSTELLING

Drie aanwezigen noemen de eigen vereniging of instelling als een grote kracht voor henzelf. Twee van hen noemen daarbij hun vereniging 'bloeiend' en zij zijn trots op het hoge aantal jeugdleden.

CULTUREEL PLATFORM

Het Cultureel Platform wordt door twee deelnemers genoemd als goede poging om krachten te bundelen. Zij merken daarbij wel op dat dit nog moeizaam gaat en verbetering behoeft.

KANTTEKENING

Hoewel de deelnemers aan het begin van de deelsessies nadrukkelijk is gevraagd naar de krachten van amateurkunst en kunsteducatie in de vrije tijd, bleek al snel dat krachten ook samenhangen met zwakten in de ogen van enkele deelnemers. Drie van de aanwezigen hebben gemeld dat zij wel krachten zien in bijvoorbeeld verenigingen in de gemeente, maar dat zij dit nadrukkelijk niet zien als een gevolg van het handelen of beleid door de gemeente.

3.2 ZWAKTEN EN KANSEN

In de avondsessie over amateurkunst en kunsteducatie in de vrije tijd, hebben de aanwezigen een matrix ingevuld over de zwakten die zij nu signaleren binnen de gemeente Borger-Odoorn. Deze matrix bestond uit vier kolommen:

ZWAKTEN	ACTIES	TAAKVERDELING	VOORWAARDEN
Wat gaat er mis of kan beter?	Wat doen we daaraan?	Wie doet wat?	Wat is daarvoor nodig?

De zwakten die men in deze matrix signaleerde, gaan dus gepaard met kansen en mogelijke oplossingen. Net als bij de krachten, werden ook hier regelmatig ongeveer dezelfde zwakten genoemd. Deze zijn hier weer gebundeld en worden per zwakte verder toegelicht. Omdat men deze schema's in kleine groepjes heeft ingevuld, is niet altijd na te gaan hoeveel aanwezigen deze punten naar voren hebben gebracht. In het totaal zijn er tien matrices ingevuld. De informatie hieruit is weer aangevuld met de aantekeningen van de plenaire bespreking van de matrices.

EILANDJESCULTUUR: 'MEN IS TEVEEL MET ZIJN EIGEN DING BEZIG'

Vier maal wordt een 'eilandjescultuur' als zwakte vermeld. Mensen zijn teveel met hun eigen ding bezig en binnen de gemeente zijn de dorpen te sterk alleen op het eigen dorp gericht. Er is teveel kleinschaligheid waardoor alle kleine verenigingen onzichtbaar zijn. Dit ziet men als een zwakte omdat verenigingen, die nu niet communiceren, soms ook blijken te concurreren. Zo gebeurt het nu dat twee verenigingen in een dorp op dezelfde avond een voorstelling geven, waardoor beide niet de volle zaal met publiek kunnen halen die ze anders wel zouden kunnen bereiken.

Overall waar deze 'eilandjescultuur' wordt genoemd, wordt dan ook gepleit voor meer samenwerking tussen de verenigingen. Dit zou moeten leiden tot een betere afstemming, een gezamenlijke aanpak van een betere publiciteit, gezamenlijk gebruik van accommodaties en grotere initiatieven.

Een aantal deelnemers stelt voor gezamenlijk een groot festival te organiseren waardoor alle amateurkunstverenigingen zichtbaar worden voor elkaar, maar ook voor de rest van de gemeente.

Hiervoor moet iemand een initiatief nemen, maar deze persoon of vereniging moet zich gesteund weten door andere verenigingen en door de gemeente en hiervoor zal budget beschikbaar gesteld moeten worden.

Daarnaast stellen deelnemers een netwerk amateurkunst voor. In dit netwerk nemen de amateurkunstverenigingen plaats en kunnen zij de krachten bundelen voor bijvoorbeeld publiciteit en accommodaties. Kunst & Cultuur Drenthe wordt hier genoemd als mogelijke netwerk-kartrekker en zou een aanjagende rol kunnen vervullen. De gemeente moet hierin sturen en voorwaarden scheppen. Bovendien is er voor de realisatie van een netwerk de wil tot samenwerking nodig en budget. Men noemt het regionale bedrijfsleven als potentiële sponsor.

De andere culturele instellingen hebben de ervaring dat het voor hen zeer moeilijk is om alle woonkernen (dorpen) te bereiken en te bedienen. Zij missen een infrastructuur op het gebied van kunst en cultuur en stellen ook een netwerk voor waarbij de gemeente de kar moet trekken of minimaal het netwerk moet faciliteren.

PUBLICITEIT EN PR

De publiciteit en PR van de amateurkunstverenigingen wordt in drie groepen genoemd als zwakte. Er bestaat een behoefte aan ondersteuning op dit gebied. Het ontbreekt de verenigingen aan kennis en professionele mensen om goede publiciteit te voeren. Er wordt een aantal oplossingen voorgedragen. Men vraagt de gemeente verenigingen te ondersteunen met cursussen voor vrijwilligers die zich in dit onderwerp willen verdiepen. Bovendien kan een vrijwilliger of bestuurslid van de ene vereniging die veel ervaring heeft met PR deze kracht ook elders inzetten. Daarnaast stelt men voor een digitale databank of agenda voor alle verenigingen en activiteiten in Borger-Odoorn te ontwikkelen. Een cultuurwebsite of cultuurpunt vergroot de zichtbaarheid van verenigingen en maakt dat verenigingen hun agenda's beter op elkaar kunnen afstemmen. De bibliotheek en het Cultureel Platform worden genoemd als organisaties die het beheer van een dergelijke website op zich kunnen nemen. Hiervoor acht men ondersteuning van de gemeente nodig in de vorm van financiële ondersteuning en de aanwijzing van een webbeheerder (na overleg met de partijen).

ACCOMMODATIES

Een gebrek aan goede accommodaties of de angst voor het verdwijnen van accommodaties wordt zeven keer genoemd. Drie keer noemt men daarbij het verdwijnen van de huidige accommodaties. Vooral de teloorgang van de dorpshuizen wordt gezien als een verlies, niet alleen voor de eigen vereniging, maar ook voor het dorp. Hier is het vertrek van diverse andere gebruikers van de dorpshuizen, zoals artsen, banken of de politie, een probleem. De dorpshuizen lopen leeg en kunnen soms niet meer blijven bestaan of missen nu de vroegere functie als centraal ontmoetingspunt in het dorp.

Daarnaast noemt een enkeling de huidige locatie ongeschikt voor het gebruik. Er is behoefte aan grotere ruimtes, betere podia en dan met name aan betaalbare ruimtes en podia.

Unaniem ziet men hierin een taak voor de gemeente die met tijd en geld zou moeten investeren in oefenruimtes en podia. Een praktisch voorstel is de gemeente de beschikbare accommodaties en de vraag naar accommodaties in kaart te laten brengen en vraag en aanbod beter op elkaar af te laten stemmen.

VRIJWILLIGERS EN BESTUREN VAN VERENIGINGEN

Een gebrek aan vrijwilligers en aan kennis in de besturen van de verenigingen wordt drie keer genoemd. De verenigingen zijn sterk afhankelijk van goede vrijwilligers. Deze zijn niet altijd te vinden, en doordat er nu soms te weinig zijn, moeten de vrijwilligers die er wel zijn teveel doen. Er is behoefte aan ondersteuning van de gemeente, meer deskundigheid en professionele inhoudelijke ondersteuning in de vorm van bijvoorbeeld cursussen.

Men zou graag zien dat de gemeente geld investeert om bijvoorbeeld Kunst & Cultuur Drenthe een cursus te laten organiseren over het besturen van een amateurkunstvereniging.

ONDERSTEUNING EN VISIE VAN DE GEMEENTE

Vijf groepen maken opmerkingen over de ondersteuning en het beleid van de gemeente Borger-Odoorn. Men noemt een aantal verschillende zwakten. In het algemeen ervaren diegenen die de ondersteuning als zwakte zien, te weinig interesse of erkenning van de gemeente voor hun kunst en cultuur. Men mist visie en de stimulans die daaruit voort kan komen. Concreet uit zich dit in een tweede zwakte die men constateert: het gebrek aan ondersteuning in de vorm van tijd en mensen. Er is geen aanspreekpunt voor cultuur in het gemeentelijk apparaat. Er is behoefte aan een cultuurmakelaar of een andere vorm van ondersteuning voor instellingen en verenigingen. Men stelt voor een meer onafhankelijke cultuurmakelaar aan te stellen of de functie van cultuurambtenaar uit te breiden met meer uren.

Een andere zwakte die men signaleert in het gemeentelijk beleid is het te sterke sectorale denken. Als concreet voorbeeld noemt men twee platforms die nu naast elkaar bestaan, een cultureel platform en een toeristisch platform, die zoveel raakvlakken hebben dat zij ook gebundeld kunnen worden. De aanwezigen zien kansen voor de gemeente als zij integraal beleid ontwikkelt en de raakvlakken tussen bijvoorbeeld cultuur en toerisme optimaal benut. Met name deze koppeling ziet men als zeer nuttig in een gemeente met veel cultuurhistorische en natuurschatten.

Er zijn echter meer koppelingen te maken tussen bijvoorbeeld cultuur, welzijn, jeugdbeleid en economie. Deze koppeling zou niet alleen ambtelijk maar ook bestuurlijk gemaakt moeten worden en kan ertoe bijdragen dat tijd en middelen optimaal benut worden.

Tot slot wordt op een matrix nog een laatste zwakte genoemd. Men vindt dat de aanvraagprocedures van bouwvergunningen en subsidies soms te lang duren. Hiervoor worden verder geen suggesties ter verbetering gedaan.

VERDELING VAN DE SUBSIDIES

Door zes groepen wordt de verdeling van de subsidies als zwakte genoemd. Een aantal keren wordt de zorg uitgesproken dat subsidies af zouden nemen of nu al te gering zijn. De verenigingen vinden dat een subsidie van € 75,- per vereniging per jaar eigenlijk in het niet valt. Hier kan men weinig mee doen. Men vindt het subsidiebeleid te sterk versnipperd en stelt voor dit te herverdelen. Er worden enkele suggesties gedaan.

Men stelt voor die gelden in te zetten voor extra voorzieningen waar de verenigingen allemaal van kunnen profiteren (deskundigheidsbevordering, muzieklessen in eigen dorp, PR). Sommigen willen meer subsidie per vereniging.

Een groep stelt voor alle gelden voor amateurkunst in een fonds te storten waar verenigingen aanvragen kunnen indienen. Tot slot wil men die budgetten combineren met de budgetten van bijvoorbeeld welzijn of toerisme waardoor de amateurkunsten deze beleidsvelden kunnen versterken en vice versa (integrale aanpak). Ook hier ziet men een samenwerking in de vorm van bijvoorbeeld een cultureel netwerk als kans. Een cultureel netwerk waarin alle verenigingen vertegenwoordigd zijn, kan keuzes maken over de besteding van de gelden.

De muziekverenigingen noemen daarnaast de verdeling van subsidies ten behoeve van muzieklessen aan de jeugd als zorg. Nu gaat een groot deel van dat budget naar CQ en de muziekschool in Stadskanaal waar kinderen uit Borger-Odoorn lessen kunnen volgen. De verenigingen zouden graag meer muzieklessen dichterbij huis zien en stellen voor dat de verenigingen zelf een muziekdocent kunnen aantrekken die aan de jeugdafdeling van de vereniging en andere geïnteresseerde leerlingen les kan geven.

JEUGD EN KUNSTEDUCATIE IN DE VRIJE TIJD

Bij kunsteducatie in de vrije tijd denken de meeste aanwezigen aan de mogelijkheden voor kinderen en jongeren om deel te nemen aan cultuur. Meerdere aanwezigen vinden dat er te weinig activiteiten zijn voor de jeugd. De kunsteducatie in de vrije tijd is binnen de gemeentegrenzen minimaal en sluit niet of nauwelijks aan op de amateurkunstbeoefening. De kunsteducatie voor volwassenen wordt ook ervaren als minimaal en hier zou men graag verbreding en uitbreiding van het aanbod zien. Er wordt een aantal voorstellen gedaan.

Men wil een uitbreiding en professionalisering van de stichting Try-Out omdat deze stichting al binnen de gemeente werkzaam is. Daarnaast stelt men voor dat de verschillende instellingen die educatie te bieden hebben op het gebied van kunst, erfgoed en taal meer gaan samenwerken. Zij zouden het aanbod beter zichtbaar moeten maken door het bijvoorbeeld te bundelen. Door middel van samenwerking in een netwerk, kan de cultuureducatie in de vrije tijd beter afgestemd worden op het aanbod onder schooltijd en op de amateurkunstverenigingen in de gemeente. Men ziet kansen hiervoor in de brede scholen en de nieuwe multifunctionele accommodaties.

VERGRIJZING EN CULTUREEL NETWERK

De vergrijzing in verenigingen wordt slechts door twee groepen genoemd. In het plenaire gesprek in een van beide deelsessies is hier wel langer bij stil gestaan. Niet alle verenigingen hebben problemen met vergrijzing, sommige hebben juist een bloeiende jeugdafdeling. Andere verenigingen baart de toenemende vergrijzing wel zorgen. Een concreet voorbeeld zijn De Schaop'n Dansers. Zij merken dat er met name bij de jeugd te weinig aandacht is voor folklore (volksdansen) en zouden graag werkgroepen naar scholen sturen en workshops houden in de hoop zo ook leden te werven. De verenigingen die kampen met een vergrijzingsprobleem willen de jeugd meer betrekken bij de amateurkunst en zien hierin een taak voor een cultureel netwerk. De gemeente zou dit moeten stimuleren en faciliteren. In dat netwerk komen de amateurkunst, professionele kunst (culturele instellingen en kunstenaars), het onderwijs en de gemeente samen. Het doel is cultuureducatie binnenschools beter aan te laten sluiten op cultuureducatie buitenschools en de overgang van de buitenschoolse cultuureducatie naar de amateurkunstverenigingen te verkleinen. De gemeente kan hierin de kar trekken, maar ook iemand aanwijzen. In beide gevallen vraagt men de gemeente dit te stimuleren en hiervoor budget vrij te maken.

LOSSE OPMERKINGEN

Naast bovenstaande punten zijn er nog enkele losse opmerkingen gemaakt waarover verder weinig uitgewijd is of die alleen betrekking hebben op een individuele vereniging of organisatie:

- Er is genoemd dat er kansen liggen in de samenwerking tussen amateurs en professionals. Men wijdt verder niet uit.
- Het Tractormuseum beheert een particulier eigendom en heeft zorgen over het voortbestaan van de collectie en de stichting, mocht dit eigendom wegvallen.
- Men mist ruimte voor vernieuwing in het beleid van de gemeente.

3.3 PRIORITEITEN – HERVERDELINGSPEL

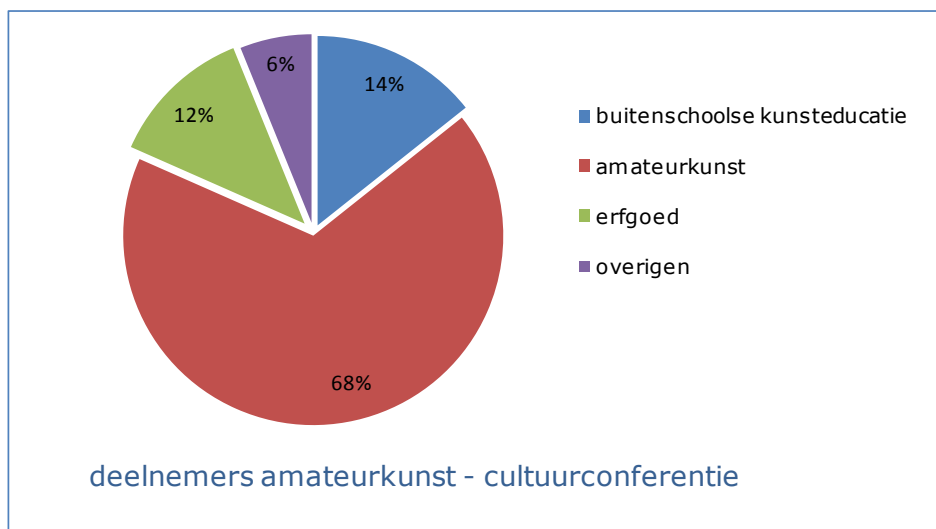
Bij de voorbereiding van de Cultuurconferentie is met de politiek en ambtelijke verantwoordelijken de afspraak gemaakt dat aan het slot van de conferentie Cultuurnetwerk peilt hoe de betrokkenen zelf denken over de gemeentelijke beleidsprioriteiten voor amateurkunst en buitenschoolse kunsteducatie. Wethouder Brintjes stelde in dat verband vast dat hij graag van de betrokkenen zelf wil horen hoe het budget herverdeeld zou kunnen worden.

In de gemeente Borger-Odoorn zijn geen honderdduizenden euro's te herverdelen als het om cultuur gaat; de cultuurnota gaat immers over meer dan amateurkunst en buitenschoolse kunsteducatie; het

betreft in ieder geval ook binnenschoolse cultuureducatie en cultureel erfgoed. Het is ook niet zo dat het gehele budget herverdeeld kan worden. Van de begroting voor cultuur gaat een deel al naar vaste subsidies voor culturele instellingen, en dat is niet zomaar opnieuw te verdelen, en ook gaat een deel van het budget naar multifunctionele accommodaties, waar ook culturele activiteiten geprogrammeerd worden. In een vooroverleg met de gemeente is een – vooralsnog fictief – her te verdelen subsidiebudget voor amateurkunst en buitenschoolse educatie vastgesteld van € 73.500,-.

DEELNEMERS AMATEURKUNST, BUITENSCHOOLSE KUNSTEDUCATIE EN EIGEN CULTUUR

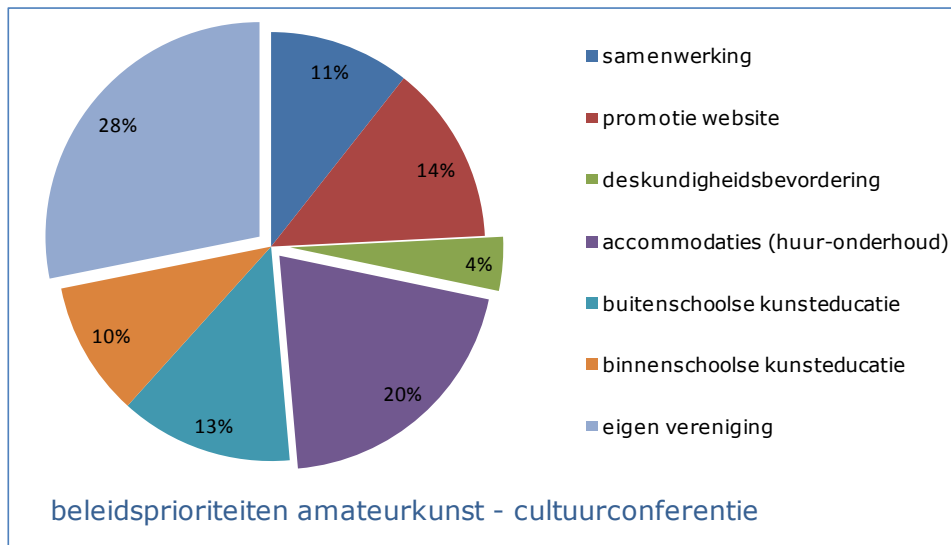
Het avonddeel van de Cultuurconferentie kende 49 deelnemers die cheques hebben ingevuld; zeven vertegenwoordigers van instellingen voor buitenschoolse kunsteducatie, waaronder Try OuT School voor beeldende kunst, CQ uit Emmen en Kunst & Cultuur Drenthe; tweeëndertig vertegenwoordigers van twintig verenigingen en instellingen voor amateurkunst; zes deelnemers vanuit het cultureel erfgoed van vier verschillende verenigingen en drie overige deelnemers, onder wie een raadslid en twee namens Drenthe Kunstbreed (professioneel beeldende kunstenaars).

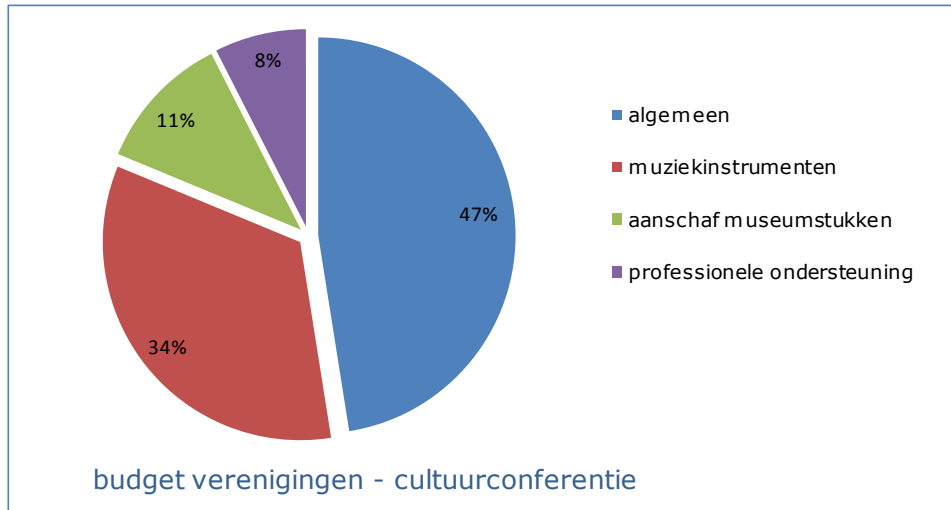
Het beschikbare – fictieve – bedrag van € 73.500 is door 49 gedeeld en elke aanwezige kreeg lege cheques voor een bedrag van € 1.500,-. Hierop konden de aanwezigen schrijven waaraan zij het geld wilden besteden. Men kon al zijn geld met één cheque op één doel in zetten, men kon het bedrag ook splitsen over meerdere bestemmingen. Om de aanwezigen op gang te helpen is een aantal mogelijke bestemmingen genoemd en toegelicht, zoals samenwerking, deskundigheidsbevordering en accommodaties. Het moge duidelijk zijn dat Cultuurnetwerk Nederland voorafgaand aan dit spel de aanwezigen er duidelijk op heeft gewezen dat er geen enkele garantie is dat het gemeentelijk beleid de uitkomsten van dit herverdelingspel volgt.

UITKOMSTEN

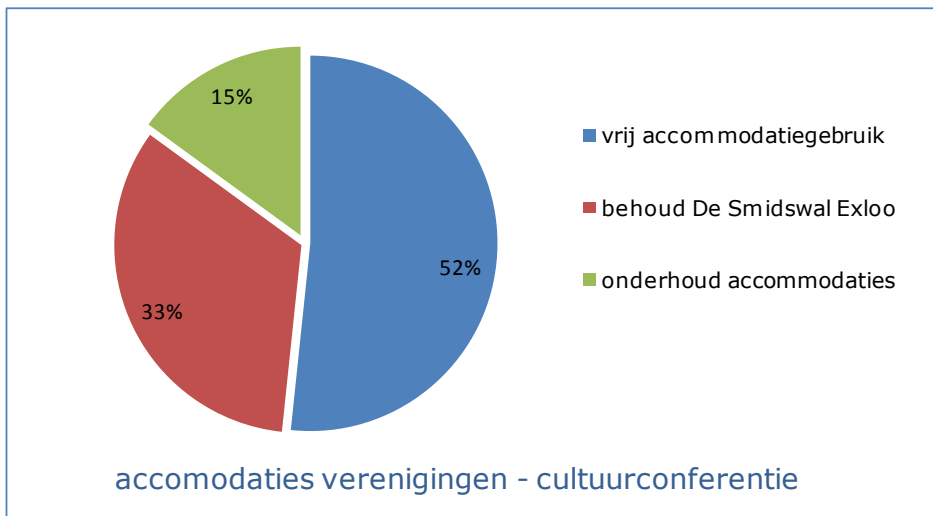
De aanwezigen bij dit onderdeel van de Cultuurconferentie - het beleidsveld amateurkunst en buitenschoolse kunsteducatie - hebben hun prioriteit gelegd bij zeven doelbestemmingen: samenwerking om elkaar beter te leren kennen en samen een netwerk te vormen (11%), uitmondend in een gezamenlijke website voor de culturele agenda, de promotie van de verenigingen en het werven van nieuwe leden (14%). Aan samenwerking en promotie (25%) wordt een bijna even hoge prioriteit toegekend als aan budget voor de eigen vereniging (28%). Behoud, huur en onderhoud van accommodaties kent eveneens een hoge prioriteit (20%), evenals de binnen- en buitenschoolse kunst- en erfgoededucatie gezamenlijk (23%). Deskundigheidsbevordering scoort laag met 4% en betreft vooral muziekverenigingen.

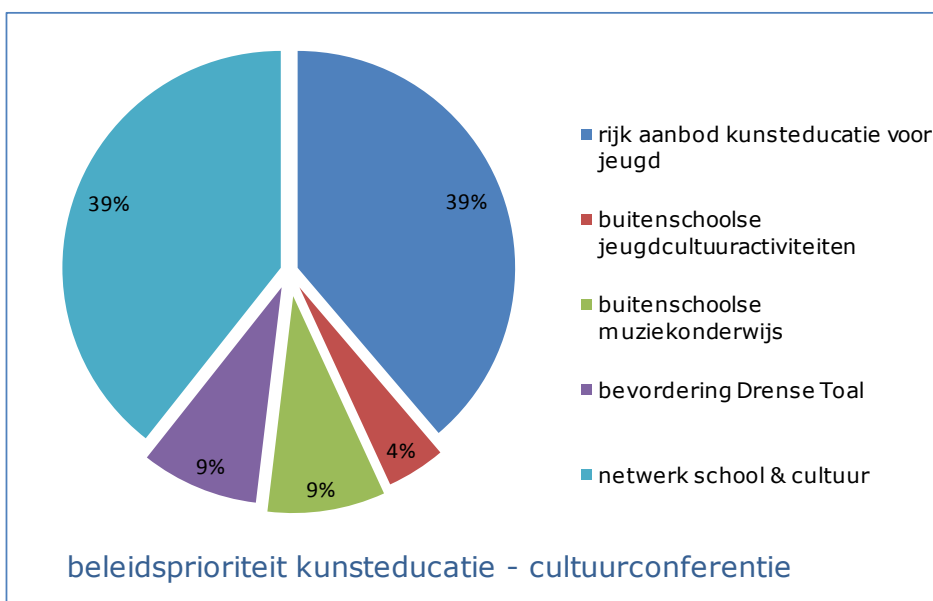
Omdat 25% van het totaalbudget door 17 van de 49 deelnemers toegekend is aan de verenigingen is deze prioriteit bekeken op de toegekende bestemmingen. 47% ervan is algemeen van aard met als kenmerkende uitspraak 'verenigingen hebben recht op subsidie'; 34% is bedoeld voor de aanschaf van muziekinstrumenten, -installaties of repertoire; 11% voor de aanschaf van museumstukken (Tractoren en werktuigenmuseum Drenthe in Valthermond) en 8% kiest voor professionele ondersteuning in de eigen organisatie (De Groene Ruimte).

Voor wat het onderdeel accommodaties betreft – 20% van het geheel van het budget wordt hieraan toegewezen – valt op dat 85% ervan bedoeld is voor het vrije gebruik van de accommodaties en 15% voor het onderhoud ervan (van huishoudelijke en technische aard). Het betreft een budgettoekenning van dertien personen van bij elkaar acht verenigingen voor amateurkunst en het gaat voornamelijk over accommodaties in Valthe, Exloo en Borger.

Aan de binnen- en buitenschoolse kunsteducatie wordt door vijftien deelnemers van acht verenigingen of instellingen een prioriteit toegekend van 23% van het geheel. Kijkend naar de onderliggende doelen wordt duidelijk dat stevig ingezet wordt op een rijk aanbod voor jongeren en jeugd (39%) en op een netwerk school & cultuur (39%).

CONCLUSIE

Gelet op hetgeen door de deelnemers letterlijk is uitgesproken valt op dat er behoefte is (20%) aan gratis ruimte voor de beoefening van amateurkunst in accommodaties in de buurt van waar men woont. Men wil graag samenwerken en een netwerk vormen op het gebied van promotie, een gezamenlijke agenda en ledenwerving en ook op het terrein van kunst, cultuur en school (samen goed voor 34% van het geheel). Dat men ook graag zelf te besteden subsidies wenst ligt ook voor de hand, maar maakt een veel kleiner deel uit van het gezamenlijk te besteden budget dan verwacht (28%). Als laatste valt op dat men budget in wil zetten op jeugd en jongeren en kunst- en cultuureducatie buitenschools (10%).

4 Conclusies

Als we de uitkomsten van de middagbijeenkomst en de avondbijeenkomst naast elkaar leggen, zijn er opvallende overeenkomsten die in beide sessies duidelijk naar voren zijn gekomen. In zowel de middag- als de avondsessie blijkt een aantal onderwerpen voor relatief veel deelnemers belangrijk. Het gaat om het rijke culturele klimaat, de versnippering in het huidige aanbod en in het beleid, de behoefte aan versterking en verbreding van het aanbod en de faciliteiten, de behoefte aan en bereidheid tot samenwerking en de behoefte aan een meer actieve gemeente met een integrale aanpak.

RIJK CULTUREEL KLIMAAT

Het rijke culturele klimaat en de prachtige omgeving worden door veel deelnemers gezien als krachten van Borger-Odoorn. Men is duidelijk trots op de gemeente waar men woont (of werkt). Velen zien dit rijke klimaat als een grote kans om kunst, cultuur en erfgoed in de gemeente te versterken. Het animo om hiermee aan de slag te gaan, blijkt ook aanwezig. Zeker bij de avondbijeenkomst was er een hoge opkomst. De medewerkers van Cultuurnetwerk Nederland kregen achteraf meerdere malen te horen dat de deelnemers het plezierig vonden om met elkaar in gesprek te zijn en zij zouden graag meer samenwerking zien. Een aantal deelnemers, onder wie het Hunebedcentrum, heeft aangeboden meer taken op zich te nemen. Er lijkt dan ook een vruchtbare culturele bodem te liggen, waar de gemeente met zijn beleid verder op kan bouwen.

VERSNIPPERING

De meest gehoorde 'klacht' van de aanwezigen, bij zowel de middag- als de avondbijeenkomst, was de versnippering van cultuur in de gemeente Borger-Odoorn. Men schetst een beeld van een gemeente waar kunst en cultuur vooral afhankelijk is van vele losse initiatieven en waar structuur en onderlinge afstemming ontbreekt. Men noemt een versnippering in het beleid van de gemeente, bijvoorbeeld in de grote hoeveelheid kleine subsidies die de gemeente verstrekt aan de amateurkunst. Maar men ziet ook versnippering in de infrastructuur. Men signaleert een 'eilandjescultuur' waarin iedereen te veel met zijn 'eigen ding' bezig is en men van elkaar niet weet wat de ander doet. Bij cultuureducatie in het onderwijs tekent dit zich in de huidige situatie waarbij alle scholen wel deelnemen aan het provinciale Podiumplan, maar dit verder aanvullen met losse projecten waarbij ze soms wel en soms niet met lokale culturele instellingen samenwerken. Het overzicht ontbreekt en er zijn lacunes in het kunstaanbod. Men mist met name het aanbod van lokale culturele partijen. Bij de amateurkunst zeggen verenigingen dat zij weinig of niet onderling overleggen waardoor de activiteiten niet op elkaar afgestemd worden en verenigingen soms zelfs elkaar in de weg zitten. Het aanbod voor het onderwijs en voor kunsteducatie in de vrije tijd is ook versnipperd. Deelnemers zeggen weinig overzicht te hebben en men signaleert lacunes in het aanbod.

VERSTERKING INFRASTRUCTUUR

De meeste deelnemers benadrukken dan ook dat zij behoefte hebben aan een versterking van de infrastructuur op alle gebieden, dus voor kunst- en erfgoededucatie binnen- en buitenschools en voor amateurkunst. Er is behoefte aan meer zichtbaarheid van het reeds aanwezige rijke culturele aanbod en aan oplossingen voor de lacunes die er nu nog liggen. Voor cultuureducatie in het onderwijs heeft men vooral behoefte aan een verbreding van het aanbod en iemand die de kar kan trekken en kan coördineren. Voor de amateurkunst is er behoefte aan meer uitwisseling tussen de verenigingen, meer en betere accommodaties en krachtenbundeling op het gebied van promotie en publiciteit. De deelnemers zien vooral bij kunsteducatie in de vrije tijd de grootste lacunes. Hier is behoefte aan meer aanbod en dan met name aanbod in de dorpen, dichterbij de inwoners van de gemeente, en voor de jeugd.

SAMENWERKING

Zowel tijdens de middag- als de avondbijeenkomst zeggen veel deelnemers te willen samenwerken om de versnippering tegen te gaan en de infrastructuur te willen versterken. Men stelt voor netwerken op te richten gericht op cultuureducatie binnenschools en/of buitenschoolse kunsteducatie en amateurkunst. Enkele partijen zeggen bereid te zijn een coördinerende rol te nemen in deze netwerken. Vrijwel alle deelnemers willen meer informatie-uitwisseling en een grotere zichtbaarheid van alle culturele activiteiten in de gemeente en zeggen hieraan mee te willen werken. Alleen de deelnemers uit het basisonderwijs zeggen nadrukkelijk zelf weinig tot geen tijd te hebben om deel te nemen aan dergelijke netwerken. Zij zien echter wel dat een eventueel netwerk ook voor hen voordelen kan hebben, door een betere coördinatie en structuur van het aanbod, maar het mag niet meer tijd kosten dan nu voor deze onderwijstaak het geval is.

ACTIEVE GEMEENTE MET INTEGRALE AANPAK

Hoewel veel deelnemers de bereidheid tonen zelf (of binnen de eigen organisatie) met deze onderwerpen aan de slag te gaan, stellen de meesten van hen dat zij ook van de gemeente een actievere houding verwachten. Men vraagt aan de gemeente de versnippering tegen te gaan, duidelijker keuzes te maken en ook ambtelijk meer aandacht te besteden aan amateurkunst en cultuureducatie (in een urenitbreiding van de cultuurambtenaar). De gemeente kan zelf als kartrekker of bemiddelaar optreden in netwerken of andere samenwerkingsverbanden, of zou dit minimaal moeten faciliteren. Een aantal deelnemers zien ook kansen voor de gemeente als zij meer integraal beleid ontwikkelt en kijkt naar de raakvlakken tussen bijvoorbeeld cultuur, toerisme, economie en jeugdbeleid.

De gemeente Borger-Odoorn kent kort gezegd een rijk cultureel klimaat. De verenigingen en culturele instellingen zijn trots op hun eigen organisatie en de culturele activiteiten in de gemeente. Er is veel, maar men mist een beleidsvisie en structuur. Er is behoefte aan samenwerking en versterking van de infrastructuur. De meeste aanwezigen tonen zich bereid zich hiervoor in te zetten, maar verwachten ook van de gemeente meer visie, een meer actieve rol en meer faciliteiten!

COLOFON

De publicatie betreft de
Analyse Cultuurconferentie Borger-Odoorn
cultuureducatie, amateurkunst, kunsteducatie en cultureel erfgoed

Door Cultuurnetwerk Nederland uitgevoerd op verzoek van de gemeente Borger-Odoorn.

Projectvoorbereiding, uitvoering en analyse
Piet Hagenaaars, Sanne van den Hoek & Marlies Tal

Ontwerp en vormgeving
Huisstijl Cultuurnetwerk Nederland

Cultuurnetwerk Nederland
Ganzenmarkt 6
Postbus 61
3500 AB Utrecht
Telefoon 030-236 12 00
Fax 030-236 12 90
E-mail info@cultuurnetwerk.nl
Internet www.cultuurnetwerk.nl

© Cultuurnetwerk Nederland, Utrecht 2009